O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
JAMOAT XAVFSIZLIGI UNIVERSITETI

SELIMANOVA S.M., YARASHEV B.CH.,
TURSUNOVA S.R., TALLIBAYEV U.SH.,

MIGRATSIYA HUQUQI

Darslik

TOSHKENT

KBK – 67.4
S – 29

O‘zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti Kengashida muhokama qilingan va ma’qullangan. 2024 yil 03-apreldagi 8-sonli bayonnoma.

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2024yil 11-noyabrdagi “O‘quv-uslubiy hujjatlarni tasdiqlash, kelishuvga kiritish hamda o‘quv adabiyotlarini nashr etishga tavsiya berish to‘g‘risida”gi 429-sonli buyrug‘i bilan nashrga tavsiya etilgan.

Selimanova S.M., Yarashev B.Ch., Tursunova S.R., Tallibayev U.Sh., Migratsiya huquqi: Darslik. /. – Toshkent., O‘zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti, 2025. –251 bet.

Mazkur darslikda migratsiya huquqi fani maqsadi, vazifalari, migratsiya tushunchasi, tavsifi, vujudga kelish tarixi, migratsiya huquqi manbalari, predmeti, migratsiya huquqi subyektlari, migratsiya sohasida davlat siyosati, qonunchilik normalari va davlat organlarining vakolatlari amaldagi qonun hujjatlari talablari asosida yoritilgan.

O‘zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti Migratsiya va fuqarolikni rasmiylashtirish ta’lim yo‘nalishi kursantlari, tadqiqotchi-izlanuvchilar, shuningdek, huquqni muhofaza qiluvchi organlarning amaliyotchi xodimlari uchun mo‘ljallangan.

Taqrizchilar:

Mirazov D.M. O‘zbekiston Respublikasi Jamoat xavsizligi universiteti Jinoiy-huquqiy fanlar kafedrasi boshlig‘i, yuridik fanlar doktori, professor,

Sharipov S.S. O‘zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi Huquqbuzarliklar profilaktikasi faoliyati kafedrasi boshlig‘i, yuridik fanlar bo‘yicha falsafa doktori, dotsent.

© Selimanova S.M., Yarashev B.Ch., Tursunova S.R., Tallibayev U.Sh., 2025
© O‘zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti, 2025

MUNDARIJA

KIRISH.....3
BIRINCHI BO‘LIM. MIGRATSIYA HUQUQI FANIGA KIRISH.....6
I BOB. MIGRATSIYANING HUQUQIY ASOSLARI.....6
1.1. Migratsiya huquqi fanining tushunchasi, predmeti, maqsadi, vazifalari va metodlari.....6
1.2. Migratsiya huquqi fanining ma’muriy huquq tizimidagi o‘rni.....13
Nazorat uchun savol va topshiriqlar:.....21
II BOB. MIGRATSIYANING UMUMIY TASNIFI VA TARIXI...24
2.1. Migratsiya tushunchasi, tasnifi va uning turlari.....24
2.2. Migratsiyaning vujudga kelish tarixi va shakllari.....33
Nazorat uchun savol va topshiriqlar:.....41
III BOB. O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA MIGRATSIYA SIYOSATI.....43
3.1. O‘zbekiston Respublikasi migratsiya siyosati mazmuni va asosiy yo‘nalishlari.....43
3.2. O‘zbekiston Respublikasi migratsiya huquqi prinsiplari, funksiyalari va tizimi.....64
3.3. O‘zbekiston Respublikasi migratsiya huquqining manbalari.....73
Nazorat uchun savol va topshiriqlar:.....77
IKKINCHI BO‘LIM. MIGRANT MIGRATSIYA HUQUQIY MUNOSABATLARINING ASOSIY SUBYEKTI SIFATIDA.....80
IV BOB. MIGRATSIYA HUQUQI SUBYEKTLARI.....80
4.1. Migratsiya huquqi subyektlari tushunchasi va turlari.....80
4.2. Migratsiya huquqi subyektlarining huquqiy maqomi.....90
Nazorat uchun savol va topshiriqlar:.....95
V BOB. MIGRANTLARNING TOIFALARI.....98
5.1. Migrantlar tushunchasi va ularning toifalari.....98
5.2. Mehnat migratsiyasi va ularning huquqiy maqomi.....102
Nazorat uchun savol va topshiriqlar:.....107

UCHINCHI BO‘LIM. MIGRATSIYA JARAYONLARINI DAVLAT TOMONIDAN TARTIBGA SOLISH.....110
VI BOB. O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI MIGRATSIYA SIYOSATI SOHASIDAGI DAVLAT ORGANLARI VA MANSABDOR SHAXSLARNING VAKOLATLARI.....110
Nazorat uchun savol va topshiriqlar:.....136
VII BOB. AHOLINING ICHKI MIGRATSIYASINI MA’MURIY-HUQUQIY TARTIBGA SOLISH.....140
7.1. O‘zbekiston Respublikasida aholi ichki migratsiyasining umumiy xususiyatlari.....140
7.2. Qaytish migratsiyasining tushunchasi va turlari.....145
Nazorat uchun savol va topshiriqlar:.....162
VIII BOB. AHOLINING TASHQI MIGRATSIYASINI MA’MURIY-HUQUQIY TARTIBGA SOLISH.....165
8.1. O‘zbekiston Respublikasida aholi tashqi migratsiyasining umumiy xususiyatlari.....165
8.2. O‘zbekiston Respublikasidan tashqariga chiqishni ma’muriy-huquqiy tartibga solish yoki O‘zbekiston Respublikasidan ko‘chib ketishni ma’muriy-huquqiy tartibga solish.....169
Nazorat uchun savol va topshiriqlar:.....173
IX BOB. AHOLINING NOQONUNIY MIGRATSIYASINING OLDINI OLISH VA MA’MURIY-HUQUQIY TARTIBGA SOLISH.....175
9.1. Aholining noqonuniy migratsiyasining oldini olish va unga chek qo‘yish bo‘yicha ma’muriy-huquqiy choralar.....175
9.2. O‘zbekiston Respublikasi Davlat chegarasini qo‘riqlash rejimi..183
Nazorat uchun savol va topshiriqlar:.....191
TO‘RTINCHI BO‘LIM. MIGRATSIYA HUQUQI XORIJIY TAJRIBA.....194
X BOB. MIGRATSIYA MUNOSABATLARINI HUQUQIY TARTIBGA SOLISHNING XORIJIY TAJRIBASI.....194
10.1. Migratsiya munosabatlarini xalqaro huquqiy tartibga solish....194

10.2. Mustaqil Davlatlar Hamdo‘stligi mamlakatlarida O‘zbekiston Respublikasining migratsiya munosabatlarini ma’muriy-huquqiy tartibga solish……..201
10.3. MDHdan tashqari mamlakatlarda migratsiya munosabatlarini ma’muriy-huquqiy tartibga solish tajribasi……209
Nazorat uchun savol va topshiriqlar:……..238
FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:……..241

Selimanova S.M.
yuridik fanlar doktori, professor;
Yarashev B.Ch.
yuridik fanlar bo‘yicha falsafa doktori (PhD);
Tursunova S.R.
yuridik fanlar bo‘yicha falsafa doktori (PhD);
Tallibayev U.Sh.
yuridik fanlar bo‘yicha falsafa doktori (PhD)

MIGRATSIYA HUQUQI

Darslik

Muharrir: Murakayeva Z.I.
Texnik muharrir: Boboxonov S.R.
Korrektor: Odilova F.K.

Bosishga ruxsat etildi: 23.04.2025. Buyurtma: № 496. Format 60x90/16.
Times New Roman garniturasi bilan raqamli bosma usulida bosildi.
Hajmi 15,75 sh.b.t., 8,85 t.-h.t. Adadi: 15 nusxa

O‘zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti bosmaxonasi